

Malmö stad
Kommunstyrelsen

Datum

2025-03-05

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2024-1559

Yttrande**Till**

Justitiedepartementet

Remiss Justitiedepartementet - Förbud mot äktenskap mellan kusiner och vissa andra nära släktingar (Ds 2024:20)

Ju2024/02261

Sammanfattning

Malmö stad ser positivt på insatser som försöker stävja och motarbeta hedersförtryck och äktenskap som ingås till följd av påtryckningar eller annan påverkan, och har inget att invända mot de föreslagna lagändringarna.

Malmö stad vill dock lyfta ett antal frågeställningar nedan i yttrandet.

Yttrande

Mot bakgrund av Malmö stads arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck är det positivt med insatser som försöker stävja och motarbeta hedersförtryck och äktenskap som ingås till följd av påtryckningar eller annan påverkan och sådan lagstiftning borde välkomnas. Malmö stad ställer sig dock frågande till om detta förslag är en sådan åtgärd som kommer att motverka hedersförtryck, eller om det främst tjänar som en signal om vilka sedvänjor samhället tar avstånd ifrån respektive tolererar.

Till detta kommer att förslaget riskerar att missa målet då par som förbjuds att gifta sig kan välja att leva som sambos eller i ett religiöst äktenskap där tvånget och ofriheten i allra högsta grad kan finnas. Malmö stad vill också uttrycka en oro för risken för stigmatisering som denna utredning kan bidra till.

I promemorian har det inhämtats underlag om förhållandena i Sverige. Där framträder en bild av att förekomsten av ett kusinäktenskap är en indikation på att kvinnan lever i en kontext med starka hedersnormer, där våld och förtryck är mer frekvent förekommande. Men även att kusinäktenskapet som sådant inte är problemet i sig, utan det faktum att en person inte har möjlighet att själv välja sin partner eller att lämna äktenskapet.

Den föreslagna lagstiftningen kommer även att innebära ett ökat ansvar för skolväsendet. Lagstiftningen kan medföra att skolorna behöver tillgång till resurser och ökad kompetens för att identifiera elever som lever i familjeförhållanden där kusinäktenskap är norm, samt kompetens för att upptäcka och agera i fall där elever riskerar att utsättas för kusinäktenskap genom tvångsäktenskap, antingen som minderåriga eller vid misstanke att ett barn riskerar att giftas bort med en kusin eller nära släkting när barnet är myndigt. Det är avgörande att skolväsendet ges tillräckligt stöd och verktyg för att kunna förebygga, hantera och skydda elever i dessa situationer.

Som utredningen konstaterar kan ett icke-erkännandet av utländska kusinäktenskap resultera i att en rad rättsverkningar uteblir, kopplat till makarnas inbördes ekonomiska förhållande. Det kan röra sig om bodelning, rätten att överta en gemensam bostad eller bestämmelser kring arvsfördelning. För att motverka detta finns en ventil, med undantag från erkännandeförbudet vid synnerliga skäl. Malmö stads hållning är att ventilen behöver utformas så att effekterna av erkännandeförbudet inte blir orimliga för den enskilda, eller har negativ effekt på jämställdheten.

Trots de frågeställningar Malmö stad väckt ser man positivt på insatser som försöker stävja och motarbeta hedersförtryck och äktenskap som ingås till följd av påtryckningar eller annan påverkan, och har inget att invända mot de föreslagna lagändringarna.

Ordförande

Katrin Stjernfeldt Jammeh

Sekreterare

Pamela Lindqvist

Helena Nanne (M) och Håkan Fäldt (M) reserverar sig mot beslutet och avser lämna in en skriftlig reservation.

Magnus Olsson (SD) och Anders Olin (SD) reserverar sig mot beslutet och avser lämna in en skriftlig reservation.